

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **E. H.**, bývajúcej v S., zastúpenej Mgr. T. A., advokátom so sídlom v S., proti žalovanej **C.**, so sídlom v L., zastúpenej JUDr. A. D., advokátkou so sídlom v L., **o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy**, vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 8 C 219/2010, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 21. novembra 2012 sp. zn. 7 Co 344/2012 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Liptovský Mikuláš čiastočným rozsudkom z 30. mája 2012 č.k. 8 C 219/2010-116 žalobu žalobkyne v časti, ktorou sa domáhala neplatnosti skončenia pracovného pomeru z 3. augusta 2010 v skúšobnej dobe a v časti určenia, že pracovný pomer na základe pracovnej zmluvy žalobkyne so žalovanou z 28. októbra 2010 trvá, zamietol s tým, že o náhrade mzdy a o náhrade trov konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku. Takto rozhodol, keď na základe vykonaného dokazovania a s poukazom na § 38 ods. 3, 4, § 72 ods. 1, 2 a § 77 Zákonníka práce účinného do 31. augusta 2011 dospel k záveru, že účinky doručenia, vzhľadom na odmietnutie prevzatia písomného skončenia pracovného pomeru nastali 3. augusta 2010. Súd prvého stupňa mal za nepochybné, že žalovaná (zamestnávateľ) využila svoje oprávnenie ukončiť pracovný pomer so žalobkyňou (zamestnankyňou) dňom 3. augusta 2010. Urobila tak počas plynutia skúšobnej doby dohodnutej v trvaní troch mesiacov; skúšobná doba začala plynúť 28. júna 2010 a jej koniec pripadol na 28. september 2010. Poukázal na to, že kedykoľvek počas plynutia tejto lehoty mohol ktorýkoľvek účastník pracovnoprávneho vzťahu (nielen žalovaná, ale aj žalobkyňa) pracovný pomer ukončiť, a to aj

bez uvedenia dôvodu. Na tvrdenie žalobkyne, že žalovaná s ňou skončila pracovný pomer v čase jej práceneschopnosti, súd poukázal na to, že v ochrannnej dobe Zákonník práce výslovne zakotvuje zákaz skončenia pracovného pomeru výpoveďou, nie však v skúšobnej dobe. Napriek uvedenému zdôraznil, že pracovný pomer so žalobkyňou žalovaná skončila 3. augusta 2010, pričom žalobkyňa sa stala práceneschopnou od 4. augusta 2010. Keďže súd nezistil dôvod neplatnosti skončenia pracovného pomeru žalovanej so žalobkyňou v skúšobnej dobe, žalobu v časti určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru a určenia, že pracovný pomer žalobkyne a žalovanej trvá, zamietol.

Krajský súd v Žiline na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 21. novembra 2012 sp. zn. 7 Co 344/2012 čiastočný rozsudok okresného súdu potvrdil. Uviedol, že okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil. Stotožnil sa s odôvodnením prvostupňového rozhodnutia a toto doplnil vzhľadom na odvolacie dôvody žalobkyne. Odňatie možnosti pred súdom konať žalobkyňa odôvodňovala tým, že napriek tomu, že z rodinných dôvodov sa pojednávania konaného 30. mája 2012 nemohla zúčastniť, súd prvého stupňa vykonal dokazovanie výsluchom svedkýň a vyhlásil rozsudok. Odvolací súd, vychádzajúc z obsahu spisu však uzavrel, že v danom prípade vec bola prejednaná z vôle žalobkyne, ktorá svoju neúčast' na pojednávaní z dôležitého dôvodu ospravedlnila, zároveň však súhlasila s prejednaním veci bez jej prítomnosti. Pokiaľ preto okresný súd neodročil pojednávanie z vôle žalobkyne prezentovanej prostredníctvom jej právneho zástupcu, nemôže takýto postup súdu spôsobiť odňatie možnosti účastníka konať pred súdom. Rovnako odňatie možnosti konať pred súdom nespôsobuje nepripustenie zmeny žaloby prvostupňovým súdom. Zdôraznil, že účastník konania už raz podaný návrh môže meniť iba so súhlasom súdu. Keďže ide o rozhodnutie prvostupňového súdu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné, je iba na zvážení okresného súdu, či zmenu žaloby pripustí alebo nepripustí prihliadajúc na výsledky dokazovania a zásadu hospodárnosti konania. Tým, že okresný súd v danej veci rozšírenie žaloby o uplatnenie nárokov z pracovného úrazu nepripustil, neodňal tým žalobkyňi možnosť konať pred súdom, pretože tieto práva si môže uplatniť novopodanou žalobou. V dôvodoch svojho rozhodnutia ďalej uviedol, že skončenie pracovného pomeru v skúšobnej dobe upravené v § 72 ods. 1, 2 Zákonníka práce je samostatným spôsobom skončenia pracovného pomeru na základe jednostranného právneho úkonu ktoréhokoľvek účastníka pracovného pomeru, či už zamestnávateľa ako aj zamestnanca. Akékoľvek indície žalobkyne o dôvode skončenia pracovného pomeru sú tak právne irelevantné. Zamestnávateľovi (žalovanej) patrilo právo počas skúšobnej doby skončiť pracovný pomer

so žalobkyňou bez uvedenia dôvodu. Využitie tohto oprávnenia zamestnávateľa nemožno pokladať za konanie v rozpore s dobrými mravmi. Zhodne s názorom súdu prvého stupňa uzavrel, že k skončeniu pracovného pomeru žalovanej so žalobkyňou došlo 3. augusta 2010, ktorým dňom sa prejav vôle žalovanej dostal do sféry žalobkyne. Podľa názoru odvolacieho súdu z hľadiska predmetu dokazovania odvíjajúceho sa od predmetu konania, nebolo potrebné dokazovať skutočnosti tvrdené žalobkyňou, t.j. či utrpela alebo neutrpela pracovný úraz, či bola riadne poučená o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. Z uvedených dôvodov krajský súd čiastočný rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. že jej postupom súdov nižších stupňov bola odňatá možnosť pred súdom konať a dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a z § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Ohľadne odňatia možnosti konať pred súdom uviedla, že súd prvého stupňa prejednal vec a vo veci rozhodol na pojednávaní v jej neprítomnosti a nemala tak možnosť vyjadriť sa k svedeckým výpovediam. Odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorý rozhodol v predmetnej právnej veci bez toho, aby umožnil žalobkyni osobne konať pred súdom a uplatňovať tak v celom rozsahu svoje garantované práva a oprávnené záujmy. Namietala nedostatočne zistený skutkový stav, ktorý nekorešponduje so skutočným a objektívnym stavom. Oba sudy dospeli na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Trvala na tom, že pre závažné procesné pochybenia súdov nemohla zákonným spôsobom svoje procesné práva a oprávnenia realizovať v podobe jej dopočutia a vyjadrenia sa k vykonaným dôkazom a nemala možnosť podávať prípadne ďalšie žiadosti a návrhy. Podľa jej názoru sudy nesprávne vec právne posúdili, keď v rozpore s Článkom 2 základných zásad Zákonníka práce nepovažovali konanie žalovanej pri vypracovaní a doručovaní oznámenia o skončení pracovného pomeru za konanie v rozpore s dobrými mravmi. Žiadala rozsudky krajského súdu a okresného súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaná navrhla dovolanie žalobkyne odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento

opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré v zmysle § 236 a nasl. O.s.p. možno napadnúť dovolaním.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovení § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, pričom nevyslovil prípustnosť dovolania, a nešlo ani o prípad, že by sa odvolací súd v tejto veci odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu. Keďže dovolaním napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje niektorý zo znakov uvedených v § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa citovaného zákonného ustanovenia nepripúšťa.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti potvrdzujúcemu rozsudku, ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku vo veci právoplatne rozhodnutej, alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Prípustnosť dovolania

z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. pritom nie je založená už tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p., ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanom zákonom ustanovení skutočne trpí.

Žalobkyňa v dovolaní nenamietala, že by v konaní došlo k procesným vadám v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. a existencia procesnej vady takejto povahy nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

So zreteľom na obsah dovolania, dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní (ne)došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.).

Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Podľa § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Citované zákonné ustanovenie umožňuje súdu, aby na pojednávaní prejednal vec v neprítomnosti účastníka za predpokladu, že tento bol na pojednávanie riadne predvolaný, a že na pojednávanie sa nedostavil a ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. O odročenie pojednávania musí teda účastník konania (zástupca) požiadať (nestačí neúčast' len ospravedlniť) a žiadosť o odročenie pojednávania musí byť súčasne podložená „dôležitým dôvodom“. Dôležitosť dôvodu, ktorým je odôvodňovaná žiadosť neprítomného účastníka o odročenie pojednávania, posudzuje súd vždy podľa konkrétnych, individuálnych okolností prípadu.

Pokiaľ žalobkyňa namieta odňatie možnosti konať pred súdom prvého stupňa tým, že súd 30. mája 2012 na pojednávaní vec prejednal a rozhodol v jej neprítomnosti, je potrebné poukázať na skutočnosť, že tento termín pojednávania vzali účastníci na vedomie na pojednávaní konanom 28. marca 2012 (viď č.l. 90). Žalobkyňa sa pojednávania nezúčastnila, ktorú ospravedlnil jej právny zástupca z dôvodu jej práceneschopnosti

a z rodinných dôvodov, avšak súhlasil s tým, aby súd konal v jej neprítomnosti (viď č.l. 106). Na pojednávaní súd prvého stupňa vykonal dokazovanie výsluchom svedkýň a to v prítomnosti právneho zástupcu žalobkyne, ktorý možnosť klásť otázky svedkyňiam v plnom rozsahu aj využil (č.l. 106 až 112).

Ak za tohto stavu prvostupňový súd vec prejednal v neprítomnosti žalobkyne, neporušil tým (ako to správne konštatoval aj odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia) žiadne procesné ustanovenie a právo žalobkyne ako účastníčky konania. Súd procesným postupom, ktorý zvolil, neodňal žalobkyni možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

K námietke žalobkyne týkajúcej sa nedostatkov pri vykonaní (jej ďalší výsluch) a hodnotení dôkazov súdmi, dovolací súd uvádza, že táto námietka žalobkyne nie je dôvodná, pretože súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 120 ods. 1 O.s.p.) a nie účastníka konania. Ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, nezakladá to vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., lebo to nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom (R 125/1999, R 6/2000).

V zmysle § 132 O.s.p. dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, no táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (pre úplnosť treba dodať, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné – viď § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p.).

Pokiaľ ide o námietku žalobkyne spochybňujúcu úplnosť zistenia skutkového stavu veci, či správnosť skutkových zistení, treba uviesť, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne

domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní podľa ustanovenia § 243a ods. 2, in fine O.s.p. (arg. „dokazovanie však nevykonáva“).

Žalobkyňa tiež namieta, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

Iná vada konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z hľadiska dovolateľkou tvrdenej existencie tzv. inej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. treba uviesť, že dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde).

Žalobkyňa ako dovolací dôvod ďalej uvádza, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Treba uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci (omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav) je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľky boli opodstatnené, ňou uvádzané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladali by ale prípustnosť dovolania podľa § 237

O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd použil na zistený skutkový stav správny právny predpis a či ho aj správne aplikoval, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad ale v danej veci nejde.

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p. a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia, pretože žalovaná v dovolacom konaní nepodalala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2013

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová